

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*Juliane Kokott*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 21. martā¹

Apvienotās lietas C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 un C-640/11

**Iberdrola, SA u.c.
pret
Administración del Estado**

(Tribunal Supremo (Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Vide — Direktīva 2003/87/EK — Sistēma siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai — Kvotu piešķiršana bez maksas — “Nepamatotas virspeļņas” atskaitīšana

I – Ievads

1. Eiropas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai saskaņā ar Direktīvu 2003/87² ar tirgus mehānisma palīdzību ir jāatrisina vides politikas problēma. Taču būtisks tās ieviešanas elements nav saderīgs ar tirgu: emisijas kvotas attiecīgajā laikposmā par 95 % vajadzēja piešķirt bez maksas, lai gan sekundārajā tirgū tās var pārdot par skaidru naudu.
2. Šī lieta ir radusies Spānijas mēģinājuma dēļ tikt galā ar šādas rīcības sekām. Proti, šī dalībvalsts atskaita tā dēvēto “nepamatoto virspeļņu” elektroenerģiju ražojošajiem uzņēmumiem, jo tie izmantoto piešķirto bezmaksas emisijas kvotu vērtību iekļauj elektroenerģijas cenā.
3. Jāpārbauda, vai šī atskaitīšana pārkāpj bezmaksas kvotu piešķiršanas pienākumu. Turklāt nozīme ir arī Direktīvas 2003/87 mērķim ar tirgus mehānisma palīdzību samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

4. Direktīvas 2003/87 mērķi un priekšmets ir noteikti 1. pantā:

“Ar šo direktīvu izveido sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (turpmāk – “Kopienas sistēma”), lai veicinātu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanos rentablā un ekonomiski efektīvā veidā.”

1 — Oriģinālvaloda – vācu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 32. lpp.), redakcijā, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Direktīvu 2004/101/EK (OV L 338, 18. lpp.). Aplūkojamie noteikumi ir būtiski grozīti ar šajā lietā vēl nepiemērojamo Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvu 2009/29/EK, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza, lai uzlabotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu (OV L 140, 63. lpp.).

5. Šajos direktīvas preambulas apsvērumos ir uzsvērts šīs sistēmas uz tirgu orientētais raksturs:

- “(5) [...] Šīs direktīvas mērķis ir palīdzēt pilnīgāk izpildīt Eiropas Kopienas un dalībvalstu saistības, izmantojot efektīvu Eiropas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirgu, pēc iespējas mazāk traucējot ekonomisko attīstību un nodarbinātību.
- (6) [...]
- (7) Kopienas noteikumi attiecībā uz dalībvalstu veikto kvotu sadali ir nepieciešami, lai saglabātu iekšējā tirgus integritāti un izvairītos no konkurences izkropļošanas.
- (8) [...]
- (20) Šī direktīva sekmēs to tehnoloģiju izmantošanu, kurām lielāka energoefektivitāte, [...], kurās rodas mazāk emisiju uz izlaides vienību, [...]
- [...]
- (23) Emisijas kvotu tirdzniecībai jābūt daļai no vispusīga un saskaņota politikas un pasākumu plāna, kas tiek īstenots dalībvalstu un Kopienas līmenī. Neierobežojot Līguma 87. un 88. panta piemērošanu, ja uz kādām darbībām attiecas Kopienas sistēma, dalībvalstis var apsvērt, kādu efektu rada reglamentējoši, fiskāli un citi pasākumi, kas tiecas sasniegt tos pašus mērķus. [...]
- [...]
- (26) Neatkarīgi no dažādajiem tirgus mehānismiem un potenciāliem, Eiropas Savienības stratēģija par klimata pārmaiņu mazināšanu būtu jābalsta uz līdzsvaru starp Kopienas sistēmu un citiem Kopienas iekšzemes un starptautisko darbību tipiem.”

6. Emisijas kvotu piešķiršana ir paredzēta Direktīvas 2003/87 10. pantā:

“Uz triju gadu periodu, kas sākas 2005. gada 1. janvārī, dalībvalstis piešķir vismaz 95 % no kvotām bez maksas. Uz piecu gadu periodu, kas sākas 2008. gada 1. janvārī, dalībvalstis piešķir vismaz 90 % no kvotām bez maksas.”

7. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87 9. panta 1. punktu kvotu sadales plānā ir jāievēro III pielikumā minētie kritēriji. Jāuzsver vienlīdzīgas attieksmes prasība saskaņā ar tā 5. punktu:

“Plāns nedrīkst diskriminēt uzņēmējdarbības vai nozares, piemēram, nepiemēroti atbalstot noteiktus uzņēmumus vai darbības, saskaņā ar Līguma prasībām, it īpaši tā 87. un 88. pantu.”

B – Spānijas tiesības

8. Karaļa Dekrētlikuma 3/2006 2. pantā elektroenerģijas ražošanā ir paredzēta bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtības ieskaitīšana:

“[...] 1. No 2006. gada 2. marta attiecībā uz korekcijām uz 2006. gada 3. martu atlīdzību par elektroenerģijas ražošanu [...] samazina par summu, kas atbilst siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu, kuras elektroenerģijas ražotājiem [...] ir piešķirtas bez maksas, vērtībai.

Iespējamo zaudējumu apmēra aprēķināšanai pēc 2006. gada tarifa atvilkuma par laikposmu no 2006. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 2. martam minētās summas [...] tiek samazinātas par summu, kas atbilst emisijas kvotu, kuras [...] bija piešķirtas par šo laikposmu, vērtībai.

2. Emisijas kvotu vienības references vērtība ir pārskatāmi un objektīvi aprēķinātā tirgus vērtība tām atbilstošajā laikposmā.”

9. Lai īstenotu šo tiesisko regulējumu, Rūpniecības, tūrisma un tirdzniecības ministrs 2007. gada 15. novembrī pieņēma Rīkojumu ITC/3315/2007, ar ko nosaka atlīdzības par 2006. gadā saražoto elektroenerģiju samazināšanu par summu, kas atbilst bez maksas piešķirto siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu vērtībai (*Orden por la que se regula, para el año 2006, la minoración de la retribución de la actividad de producción de energía eléctrica en el importe equivalente al valor de los derechos de emisión de gases de efecto de invernadero asignados gratuitamente*)³.

10. Saskaņā ar Rīkojuma ITC/3315/2007 3. panta 1. punktu Spānijas elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem par laikposmu no 2006. gada 3. marta līdz 2006. gada 31. decembrim principā ir jāmaksā nodeva, kuras mērķis ir atlīdzību par elektroenerģiju samazināt par bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtību.

11. Rīkojuma ITC/3315/2007 3. panta 2. punktā šī samazināšana ir definēta šādi:

“Samazinājuma apmērs ir proporcionāls papilddienākumiem, kas gūti tirgū, internalizējot kvotu vērtību, [..]”

12. Šīs nodevas aprēķins ir paredzēts Rīkojuma ITC/3315/2007 4. pantā. Nodeva par iekārtām, kurām nav nepieciešamas kvotas, ir noteikta a punktā:

$$YTi = QT_i \times FEm \times PCO2T,$$

kur

YTi – maksājums EUR, kas jāmaksā par “i” iekārtu, kurai nav piešķirtas emisiju kvotas. [..]

QT_i – kopējā “i” iekārtas saražotā elektroenerģija [..]

$PCO2T$ – vidējā cena par vienu CO² ekvivalenta tonnu T laikposmā no 2006. gada 3. marta līdz 31. decembrim ieskaitot, izteikta EUR par CO² ekvivalenta tonnu. [..]

FEm – iekārtas ar dabasgāzi kombinētu ciklu emisijas koeficients CO² ekvivalenta tonnās megavatstundā. FEm atbilst 0,365 tonnu CO²/MWh vērtībai.”

13. Rīkojuma ITC/3315/2007 4. panta b punktā ir paredzēta nodevas aprēķināšana par iekārtām, kam nepieciešamas kvotas:

$$XT_i = (d/365) \times DA2006_i \times PCO2T \times (FEm/FE_i),$$

kur

XT_i – maksājums EUR, kas jāmaksā par “i” iekārtu, kurai ir piešķirtas emisiju kvotas [..] Par katru iekārtu, kurai ir piešķirtas kvotas, XT_i maksimālā vērtība ir summa, kas rodas, ja šai iekārtai atbilstoši 4. panta a punktam piemēro atskaitīšanas formulu, kas attiecas uz tehnoloģijām, kurām netiek piešķirtas kvotas.

d – “i” iekārtas saimnieciskas izmantošanas dienu skaits T laikposmā. [..]

3 — 2007. gada 16. novembra BOE Nr. 275, 53807. lpp.

DA2006i – kvotu skaits, kurš 2005.–2007. gada valsts sadales plānā “i” iekārtai ir piešķirts CO² ekvivalenta tonnās.

FEi – 2006. gada “i” iekārtas emisijas koeficients CO² ekvivalenta tonnās megavatstundā.

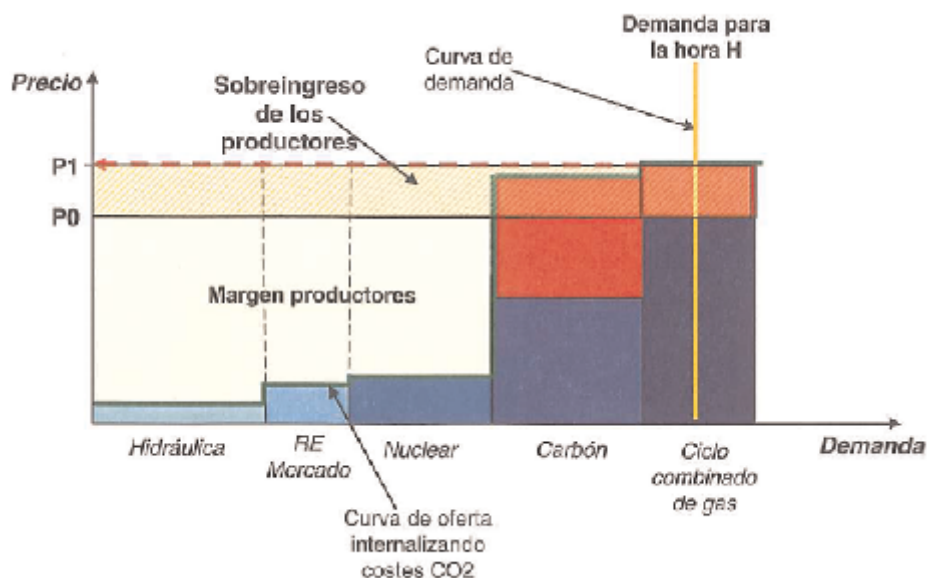
FEm un PCO2T – mainīgi lielumi, kas ir definēti iepriekšējā punktā.”

14. Noteikumi, kas attiecas uz laikposmu no 2006. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 2. martam, ir paredzēti Rikojuma ITC/3315/2007 5. un 6. pantā.

III – Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

15. Izskatāmā lieta balstās uz to, ka Spānija no elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem iekasē nodevu, lai atskaitītu tā dēvēto “nepamatoto virspelņu”.

16. Elektroenerģijas cenas un tajā ietilpstošās nepamatotās virspelņas veidošanos Spānijas vairumtirdzniecības tirgū ilustrē šāds Spānijas iesniegts grafisks attēls:

17. Par to konkrētāk:

18. Elektroenerģijas cena Spānijā vairumtirdzniecības jomā tiek noteikta izsolē, kurā elektroenerģijas ražotāji piedāvā konkrēta elektroenerģijas daudzuma piegādi konkrētos laikposmos par konkrētām cenām. Šīs izsoles rezultātā noteiktā cena atbilst dārgākajam piedāvājumam, kurš jāņem vērā, lai attiecīgajā laikposmā pilnībā apmierinātu elektroenerģijas pieprasījumu. Šo cenu saņem visi pakalpojuma sniedzēji, kuru piedāvājumi tiek ņemti vērā, arī pakalpojuma sniedzēji, kuri nosaka nepārprotami izdevīgākus piedāvājumus. Grafiskajā attēlā tā atbilst P1 līnijai.

19. “Nepamatota virspeļņa” balstās uz to, ka elektroenerģiju ražojoši uzņēmumi attiecīgo piedāvājumu cenā pilnībā iekļauj kvotu, ko Spānijas valsts tiem ir piešķirusi bez maksas, vērtību kā tā dēvētās alternatīvās izmaksas. Alternatīvās izmaksas ir ieņēmumi, no kuriem uzņēmums atsakās, ja tas nevis pārdot kvotas sekundārajā tirgū, bet gan izmanto tās elektroenerģijas ražošanai. Grafiskajā attēlā šīs alternatīvās izmaksas atbilst augšējiem (sarkanajiem) segmentiem abās kolonnās labajā pusē (*Carbón*, t.i., ogļu, un *Ciclo combinado de gas*, t.i., gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacija (turpmāk tekstā – “gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacija”)).

20. Taču ne visiem pakalpojuma sniedzējiem “nepamatota virspeļņa” atbilst iekļautajām alternatīvajām izmaksām. Tieši pretēji, šī virspeļņa rodas tikai tās summas apmērā, par kādu alternatīvo izmaksu iekļaušanas dēļ ir paaugstinājusies elektroenerģijas cena augstākajā [izsoles cenas] piedāvājumā, kas vēl ir jāņem vērā.

21. Kā norāda Spānija, attiecīgajā laikposmā gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas, kuru piedāvājumi ir attēloti grafiskā attēla kolonnā labajā pusē, noteica augstākos [izsoles cenas] piedāvājumus, kas vēl ir jāņem vērā. Šim elektrostacijas veidam “nepamatota virspeļņa” tādējādi pilnībā atbilst izmantoto, bez maksas piešķirto kvotu vērtībai.

22. Visiem pārējiem elektrostaciju veidiem ir zemākas izmaksas un tāpēc ir zemāki [izsoles cenas] piedāvājumi. Tā kā to atlīdzība tomēr ir atkarīga no dārgākā piedāvājuma, to “nepamatotā virspeļņa” atbilst kvotu izmantošanas alternatīvajām izmaksām dārgākajā piedāvājumā, šajā gadījumā gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas piedāvājumā. Grafiskajā attēlā nepamatotā virspeļņa ir pati augšējā, iesvītrotā daļa.

23. Šīs “nepamatotās virspeļņas” atskaitīšanas nodeva tiek aprēķināta, izmantojot Rikojuma ITC/3315/2007 4. panta b punktā un 6. panta b punktā noteiktās formulas.

24. Šo formulu galvenais faktors ir elektrostaciju energoatdeve. Turklāt runa ir par oglekļa dioksīda daudzumu tonnās, kurš izdalās, elektrostacijai saražojot elektroenerģijas megavattstundu. Tā kā ogļu elektrostacija izdala aptuveni vienu tonnu oglekļa dioksīda, lai saražotu šo elektroenerģijas daudzumu, šī vērtība šim elektrostacijas veidam ir 1. Gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijām ar vērtību 0,365 ir daudz [lielāka] energoatdeve; tātad tās izdala tikai aptuveni vienu trešdaļu no tā oglekļa dioksīda daudzuma, ko izdalītu salīdzināma ogļu elektrostacija.

25. Minētajās formulās ir paredzēts gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju energoatdeves vērtību dalīt ar katras attiecīgās spēkstacijas atbilstošo vērtību un šīs dalīšanas rezultātu reizināt ar kvotu skaitu, kurš bez maksas tika piešķirts šai elektrostacijai. Šis tikko minētais daudzums ir atkarīgs no elektrostacijas vajadzībām, t.i., no tās energoatdeves. Elektrostaciju ar mazāku energoatdevi gadījumā mazāks koeficients – ogļu elektrostaciju gadījumā $0,365/1 = 0,365$ – tādējādi tiek reizināts ar lielāku piešķirto kvotu skaitli; elektrostaciju ar [lielāku] energoatdevi gadījumā lielāks koeficients – gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju gadījumā $0,365/0,365 = 1$ – [tiek reizināts] ar mazāku piešķirto kvotu daudzumu. Šo aprēķinu rezultātā principā vajadzētu rasties aptuveni lieliem⁴.

26. Tā kā visi pārējie elektrostaciju veidi, kuriem nepieciešamas kvotas, strādā ar mazāku energoatdevi nekā gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas, to nodeva atbilst daudz mazākai bez maksas piešķirto kvotu vērtības daļai nekā gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju gadījumā. Tādējādi akmeņogļu elektrostacijām, kurām jāizmanto aptuveni trīsreiz vairāk kvotu nekā gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijām, lai saražotu tādu pašu elektroenerģijas daudzumu, šī daļa ir tikai aptuveni trešdaļa no gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju samaksātās daļas.

4 — Atšķirības var rasties dažādo ekspluatācijas laiku dēļ, kas tomēr tāpat tiek ņemtas vērā formulās.

27. Papildus jānorāda, ka nodeva ir jāmaksā arī elektrostacijām, kurām nav nepieciešamas kvotas, t.i., it īpaši atomelektrostacijām un hidroelektrostacijām. To saražotā elektroenerģija atbilstoši Rikojuma ITC/3315/2007 4. panta a punktam un 6. panta a punktam tiek aplikta ar nodevu tā, it kā to būtu saražojušas gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas, kas izmanto tikai bez maksas piešķirtās kvotas.

28. Vairāki Spānijas elektrības sektora uzņēmumi vērsas pret šo nodevu. Tā kā to prasības sākotnēji netika apmierinātas, šīs tiesvedības šobrīd norisinās *Tribunal Supremo* [Augstākajā tiesā].

29. Ņemot vērā, ka uzņēmumi tostarp ir atsaukušies uz Direktīvas 2003/87 10. pantu, *Tribunal Supremo* lietās C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 un C-640/11 uzdod Tiesai šādu jautājumu:

“Vai Direktīvas 2003/87/EK 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus, kādi ir aplūkoti šajā lietā, kuru mērķis un sekas ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, kas atbilst attiecīgajā laikposmā bez maksas piešķirto siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu vērtībai?”

30. Ar 2012. gada 18. janvāra rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs apvienoja visas minētās lietas tiesvedības turpināšanai.

31. Tiesvedības rakstveida daļā, kā arī 2013. gada 7. februāra tiesas sēdē piedalījās *Iberdrola, S.A.*, *Gas Natural SDG, S.A.*, *Tarragona Power, S.L.*, *Bizkaia Energía, S.L.*, *Bahía de Bizkaia Electricidad, S.L.*, *E.ON Generación, S.L.* un *Endesa, S.A.* kā pamatlietas dalībnieces, kā arī Spānijas Karaliste un Eiropas Komisija.

IV – Juridiskais vērtējums

A – Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu interpretāciju

32. *Tribunal Supremo* jautā, vai atlīdzību par elektroenerģijas ražošanu (vairumtirdzniecības tirgū) drīkst samazināt par summu, kas atbilst attiecīgajā laikposmā bez maksas piešķirto siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu vērtībai. Šis jautājums ietver Karaļa Dekrētlukuma 3/2006 2. panta, kā arī Rikojuma ITC/3315/2007 3. panta 1. punkta un 5. panta 1. punkta formulējumu, kas paredz atbilstošu samazinājumu vai attiecīgi nodevu.

33. Taču jautājums neaptver situāciju pilnībā. Saskaņā ar Rikojuma ITC/3315/2007 3. panta 2. punktu un 5. panta 2. punktu nodeva atbilst tirgū iegūtajiem papildu ieņēmumiem, pamatojoties uz iekļauto kvotu vērtību. No rīkojuma 4. un 6. panta, kā arī no lietas dalībnieku argumentiem izriet, ka atlīdzība ne vienmēr tiek samazināta par bez maksas piešķirto kvotu kopējo vērtību. Kā tiek skaidri atzīts lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu, valdība, ņemot vērā bez maksas saņemtās emisijas kvotas, bija tikai neitralizējusi to ietekmi uz galīgajām elektroenerģijas cenām. Šo likumdošanas pasākumu pamatā esot ideja par to, ka elektroenerģijas ražotāji bez samazinājuma gūtu “nepamatotu virspeļņu”.

34. Tāpēc lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāsaprot tādējādi, vai Direktīvas 2003/87/EK 10. pants neaizliedz piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus, kādi ir aplūkoti šajā lietā, kuru sekas, izmantojot nodevu, ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu samazināšana par summu, par kādu šī atlīdzība ir paaugstināta, pamatojoties uz bez maksas saņemtajām emisijas kvotām.

B – Par Direktīvas 2003/87 10. panta interpretāciju

35. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87 10. pantu dalībvalstis attiecīgajā laikposmā vismaz 95 % no kvotām piešķir bez maksas. Tāpēc šī tiesību norma jau atbilstoši tās formulējumam nepieļauj nodevas, kas izpaustos kā atlīdzība par kvotu *piešķiršanu*.

36. Direktīvas 2003/87 10. pantā toties nav noteikta kvotu *izmantošana*. Šajā ziņā no 12. panta izriet, ka turētāji tās var pārskaitīt vai izlietot, ciktāl tie direktīvā paredzētajās iekārtās izdala siltumnīcas efektu izraisošas gāzes. Cik lielā mērā šo izmantošanu drīkst noslogot ar dalībvalstu pasākumiem, direktīvā nav noteikts.

37. Tādējādi ir jāuzskata, ka principā Direktīva 2003/87 neaizliedz vispārējas normas, kuras saistībā ar kvotu izmantošanu rada izmaksas, piemēram, apgrozījuma vai ienākuma nodokļus.

38. Tomēr bezmaksas piešķiršanas principu nedrīkst apiet ar pasākumiem, kuri atbilstoši to ārējai formai nav saistīti ar piešķiršanu, bet faktiski tomēr nozīmē atlīdzības par piešķiršanu iekasēšanu.

39. Turklāt arī citas normas, kas [nodevas] slogu netieši saista ar piešķiršanu, tāpat nav saderīgas ar Direktīvu 2003/87, it īpaši 10. pantu, ja tās savā iedarbībā būtu pretrunā direktīvas sistēmai un mērķiem.

40. Tāpēc vispirms es pārbaudīšu, vai Spānijas nodeva tieši vai netieši ir jāuzskata par atlīdzību par kvotu piešķiršanu (par to 1) iedaļā), un tad analizēšu direktīvas mērķus (par to 2) iedaļā). Nobeigumā es vēl pievērsīšos Eiropas Savienības Pamattiesību hartai (par to 3) iedaļā).

1) Par atlīdzību par kvotu piešķiršanu

41. Spānijas valdība nenorāda, ka elektroenerģiju ražojošie uzņēmumi būtu tieši maksājuši par aplūkoto kvotu piešķiršanu. Tieši pretēji, tie saņēma šīs kvotas par velti.

42. Taču nodeva ir saistīta ar elektroenerģijas pārdošanu elektroenerģijas tirgū. Principā maksājuma veikšanas pienākumi, pārdodot elektroenerģiju, var tieši pārkāpt prasību par emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanu. Šajā gadījumā to it īpaši apstiprina apstākļi, ka bezmaksas kvotu piešķiršana elektroenerģijas ražošanai tiek ņemta vērā atskaitījuma aprēķināšanā. Tā varētu veidot vēlāk iekasējamu nodevu par kvotu piešķiršanu.

43. Tomēr pret to liecina tas, ka nodeva ir nevis tieši proporcionāla piešķirto kvotu skaitam, bet gan ir atkarīga no elektrostacijas veida. Tā – kā izriet, piemēram, no *Iberdrola* un *Tarragona Power* iesniegtajiem datiem⁵ – principā ir aprēķināta tādējādi, ka ar to tiek atskaitīts tikai cenas paaugstinājums, kurš ir saistīts ar gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju iekļautajām kvotu alternatīvajām izmaksām⁶.

44. Kā turklāt norāda Spānija, nodeva attiecas ne tikai uz elektroenerģijas ražotājiem, kas bez maksas piešķirtās emisijas kvotas izmanto, lai ražotu elektroenerģiju, bet saskaņā ar Rīkojuma ITC/3315/2007 4. panta a punktu un 6. panta a punktu arī uz elektroenerģijas ražotājiem, kuriem kvotas nav nepieciešamas, piemēram, hidroelektrostaciju vai atomelektrostaciju operatoriem. Arī šie elektrostaciju operatori, ņemot vērā vienoto elektroenerģijas cenu, gūst labumu no gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju operatoru veiktās alternatīvo izmaksu iekļaušanas.

5 — 2013. gada 18. janvāra procesuālais dokuments, pielikums, 8. lpp. (3. tabula, elektrostaciju *Anllares* un *Palos 2* salīdzinājums). Skat. arī 2013. gada 18. janvāra *E.ON* procesuālā dokumenta 15. punktu.

6 — Skat. iepriekš 26. punktu un turpinājumā 79. un nākamās punktus.

45. Visbeidzot jāpiebilst, ka nodeva nav jāmaksā, ja elektrostacijas operators bez maksas piešķirtās kvotas pārdod sekundārajā tirgū.

46. Līdz ar to, pretēji uzņēmumu apgalvojumiem, tā ir nevis tieša atlīdzība par kvotu piešķiršanu, bet gan nodeva par elektroenerģijas ražošanu. Piešķiršana ir tikai viens no daudzajiem faktoriem, kuram ir nozīme nodevas aprēķināšanā.

2) Par Direktīvas 2003/87 mērķiem

47. Direktīvu 2003/87, it īpaši tās 10. pantu, tomēr nedrīkst interpretēt tādējādi, ka tie pieļauj kvotu saņēmēju [nodevas] slogu, ja šis slogs līdzās citiem kritērijiem ņem vērā arī bezmaksas piešķiršanu, un ar ko direktīvas sistēma un mērķi nebūtu saderīgi.

48. Atbilstoši Direktīvas 2003/87 1. pantam ar šo direktīvu tiek izveidota siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, lai veicinātu emisiju samazināšanos šajās gāzēs rentablā un ekonomiski efektīvā veidā.

49. Tādējādi kvotu tirdzniecības sistēmas galīgais mērķis ir vides aizsardzība, ierobežojot siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas, taču pati par sevi šī sistēma emisijas nevis samazina, bet gan iedrošina un veicina tiekšanos pēc viszemākajām izmaksām, lai sasniegtu emisiju samazināšanos⁷.

50. No tā arī izriet, ka kvotu tirdzniecības sistēmas saimniecisko loģiku veido tāda rīcība, ar ko siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazinājums tiek panākts ar viszemākajām izmaksām. It īpaši, atļaujot pārdot piešķirtās kvotas, šīs sistēmas mērķis ir mudināt visus minētās sistēmas dalībniekus izdalīt mazāku siltumnīcas efektu izraisošo gāzu daudzumu nekā tiem sākotnēji piešķirtās kvotas, lai pārpalikumu nodotu citam dalībniekam, kas radījis lielāku emisiju daudzumu, nekā tam atļauts ar piešķirtajām kvotām⁸.

51. Tāpēc Direktīva 2003/87 var nepieļaut Spānijas nodevu, ja nodeva apdraud direktīvas izveidoto tirgus mehānismu (par to a) punktā) vai ar šo mehānismu izvirzīto emisiju samazināšanas mērķi (par to b) punktā).

a) Par tirgus mehānismu

Par “nepamatotās virspeļņas” sistēmisko nepieciešamību

52. Visbeidzot, uzņēmumu argumenti balstās uz ideju, ka “nepamatotās virspeļņas” atskaitīšana esot pretrunā sistēmai. Tā kā tiem ar Direktīvu 2003/87 par velti tiek piešķirtas tiesības, kuras tie var saimnieciski izmantot, tad tiem vajadzētu varēt arī paturēt no šīm tiesībām iegūto peļņu, t.i., šajā gadījumā “nepamatotu virspeļņu”.

53. Šim viedoklim ir jāpiekrīt, jo direktīvas sistēma akceptē tādas “nepamatotās virspeļņas” iespēju un neredz nedz atskaitīšanu, nedz arī nevienā noteikumā nenosoda “nepamatotu virspeļņu”.

54. Taču tas ir pretrunā taisnīguma pamatprincipiem, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes principam, ja Savienība noteiktiem uzņēmumiem piešķir labumus, kuru pamatā nav pretizpildījuma vai cita attaisnojuma. Šajā gadījumā elektroenerģiju ražojošie uzņēmumi saņem bezmaksas kvotas, nesniedzot par tām pretizpildījumu. Tie var tās pārdot vai izmantot elektroenerģijas ražošanai vai, pārdodot

7 — 2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-127/07 *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (Krājums, I-9895. lpp., 31. punkts) un 2011. gada 21. decembra spriedums lietā C-366/10 *Air Transport Association of America* u.c. (Krājums, I-13755. lpp., 139. punkts).

8 — Spriedums lietā *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (minēts 7. zemsvirtras piezīmē, 32. punkts), kā arī spriedums lietā *Air Transport Association of America* u.c. (minēts 7. zemsvirtras piezīmē, 140. punkts).

elektroenerģiju, kvotu alternatīvās izmaksas iekļaut to cenā. Turpretim uzņēmumi, kas neietilpst Direktīvas 2003/87 piemērošanas jomā, kvotas nesaņem. Ja šie citi uzņēmumi nodarbojas ar vietējo elektroenerģijas sadali, tiem, pat iepērkot elektroenerģiju, ir jāfinansē elektrostaciju gūtais labums, to “nepamatotā virspeļņa”.

55. Tāpēc Direktīvu 2003/87 nedrīkst saprast tādējādi, ka ar to dalībvalstīm principā tiek aizliegts elektroenerģiju ražojošiem uzņēmumiem atņemt no piešķirto bezmaksas kvotu izmantošanas iegūtos labumus. Līdz ar to uzņēmumu argumentācijai var piekrist tikai tad, ja “nepamatotā virspeļņa” ir nepieciešama citu direktīvā noteiktu iemeslu dēļ.

Par pakāpenisku sistēmas ieviešanu

56. Atbilstoši Komisijas priekšlikumam Direktīvai 2003/87 kvotas par šajā lietā aplūkojamo laikposmu bija jāpiešķir bez maksas, jo vēl nepastāvēja starptautiskās saistības ierobežot siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas⁹. Neesot arī vēl zināma emisijas kvotu cena¹⁰. Komisija, balstoties uz iegūto pieredzi, attiecībā uz turpmākajiem sadales laikposmiem vēlējās izšķirties par sadales metodi¹¹. Tas atbilst pakāpeniskai pieejai, kas ir raksturīga kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešanai¹².

57. Ar šo pieeju var attaisnot kvotu piešķiršanu sākotnēji bez maksas. Taču tā neizslēdz iespēju atskaitīt šīs piešķiršanas dēļ radušos labumu, ja vien ir nosakāms tā apmērs.

Par starptautisko konkurenci

58. Turklāt ir jāatzīst, ka bezmaksas sadale ir jāpieskaita Direktīvas 2003/87 preambulas 5. apsvērumā minētajam mērķim pēc iespējas mazāk traucēt ekonomiskajai attīstībai un nodarbinātībai. Šim principā leģitīmajam mērķim¹³ pirmām kārtām atbilst starptautiski konkurējošu uzņēmumu sloga ierobežošana. Kā apgalvo Komisija, šie uzņēmumi tikai ar grūtībām kvotu izmaksas var iekļaut savās cenās, ja to konkurentiem nav jāsedz attiecīgas izmaksas.

59. Taču elektroenerģiju ražojoši uzņēmumi parasti nav starptautiski konkurenti. Tāpēc tie kvotu izmaksas var iekļaut savās cenās visplašākajā apmērā¹⁴ un tiem nav nepieciešama šī aizsardzība.

Par konkurenci iekšējā tirgū

60. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87 preambulas 7. apsvērumu Savienības noteikumi par kvotu sadali tomēr ir arī nepieciešami, lai saglabātu iekšējā tirgus integritāti un izvairītos no konkurences izkropļošanas¹⁵. Tātad plašā bezmaksas sadale ir arī šiem mērķiem.

9 — COM(2001) 581, galīgā redakcija, 1.2. punkts (3. lpp.).

10 — Minēts 9. zemsvītras piezīmē, 13. punkts (11. un 12. lpp.).

11 — Minēts 9. zemsvītras piezīmē, 13. punkts (12. lpp.).

12 — Spriedums lietā *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (minēts 7. zemsvītras piezīmē, 61. un nākamie punkti).

13 — 2009. gada 7. jūlija spriedums lietā C-558/07 *S. P. C. M.* u.c. (Krājums, I-5783. lpp., 57. punkts). Skat. arī 2012. gada 29. marta spriedumu lietā C-504/09 P Komisija/Polija (77. punkts) un 2012. gada 29. marta spriedumu lietā C-505/09 P Komisija/Igaunija (79. punkts).

14 — Skat. Direktīvas 2009/29 preambulas 19. apsvērumu. Skat. Komisijas paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par valstu sadales plānu novērtēšanu siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu sadalei ES emisiju tirdzniecības sistēmas otrajā periodā, Paziņojums pievienots Komisijas 2006. gada 29. novembra lēmumiem par Vācijas, Grieķijas, Īrijas, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Slovākijas, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valsts sadales plāniem saskaņā ar Direktīvu 2003/87/EK (COM(2006) 725, galīgā redakcija, 13. lpp., 2.4. punkta apakšvirsraksts “Izsoles”), kā arī Priekšlikuma projektu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai pilnveidotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu (COM(2008) 16, galīgā redakcija, 8. lpp., 4. punkts).

15 — Skat. 13. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus lietās Komisija/Polija un Komisija/Igaunija.

61. Konkurence iekšējā tirgū principā varētu tikt apdraudēta, ja daži uzņēmumi saņem “nepamatoto virspeļņu”, pamatojoties uz piešķirto bezmaksas kvotu alternatīvo izmaksu iekļaušanu, savukārt citiem šī virspeļņa ir jāatmaksā¹⁶. Tas attiecas arī uz elektroenerģijas nozari, jo Spāniju ar Franciju un Portugāli saista piegādes attiecības¹⁷.

62. Arī iekšējā tirgū nodevu pilnīga saskaņošana tomēr nav nepieciešama. Dalībvalstu tiesību atšķirības attiecīgajiem uzņēmumiem atkarībā no konkrētas situācijas var radīt priekšrocības vai nelabvēlīgas sekas¹⁸. Tāpēc kvotu bezmaksas sadales princips arī saistībā ar konkurences aizsardzību iekšējā tirgū nevar būt šķērslis jebkuram slogam, kuru dalībvalstis netieši saista ar sadali.

63. Tādējādi arī šajā ziņā ir jābūt izšķirošam tam, ka Spānijas nodeva ir saistīta nevis ar kvotu sadali, bet gan ar to izmantošanu elektroenerģijas ražošanai. Kamēr Direktīvā 2003/87 paredzētā sadale ir pakļauta kopīgajiem noteikumiem, attiecībā uz nodevām par kvotu izmantošanu tas tā nav. Papildus gūtās “nepamatotās virspeļņas” atskaitīšana pavisam noteikti mazāk ietekmē konkurenci nekā dažādas izmaksas par kvotu piešķiršanu, t.i., vajadzīgo ražošanas līdzekļu pirkšana.

64. Turklāt nepieciešamā iekšējā tirgus aizsardzība tiek garantēta tādējādi, ka dalībvalstīm, atskaitot “nepamatoto virspeļņu”, ir jāievēro arī Savienības tiesības¹⁹, it īpaši pamatbrīvības. Uz šo lietu attiecināmais eksporta kvantitatīvais ierobežojums LESD 35. panta izpratnē tomēr paredz, ka attiecīgais pasākums faktiski ietekmē eksportu vairāk nekā noiets iekšzemes tirgū²⁰. Taču strīdīgā nodeva atskaita “nepamatoto virspeļņu” eksporta gadījumā tāpat kā tad, ja elektroenerģija tiek pārdota iekšzemē.

65. Daži no attiecīgajiem uzņēmumiem iebilst pret nodevu arī tāpēc, ka tā attiecas tikai uz elektroenerģijas ražošanu, nevis uz citām ekonomikas nozarēm, kas tāpat saņēma bezmaksas emisijas kvotas.

66. Taču nešķiet, ka elektroenerģijas ražošana tieši konkurētu ar citām ekonomikas nozarēm. Elektrotīkla nodrošināšana gandrīz vispār nav aizstājama ar ekonomiski pieņemamiem nosacījumiem. Tāpēc atšķirīga attieksme pret ekonomikas nozarēm nevar ievērojami apdraudēt konkurenci vai tirgus mehānisma iedarbību.

Pagaidu secinājumi

67. Kopsavilkumā jāsecina, ka Direktīvas 2003/87 tirgus mehānisms nav šķērslis pamatlietā strīdīgajai nodevai.

b) Par emisiju samazināšanas mērķi

68. Tomēr nodeva šī tirgus mehānisma ietvaros nedrīkst arī noteikt pamudinājumu, kas būtu pretrunā Direktīvas 2003/87 samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas.

16 — Skat. 9. zemsvītras piezīmē minēto Komisijas priekšlikumu (13. punkts (11. lpp.)).

17 — Skat. *Red Eléctrica de España*, “Intercambios internacionales físicos de energía eléctrica” (http://www.ree.es/sistema_electrico/series_estadisticas.asp, aplūkots 2013. gada 12. februārī).

18 — Skat. 2002. gada 19. marta spriedumu apvienotajās lietās C-393/99 un C-394/99 *Hervein* u.c. (*Recueil*, I-2829. lpp., 51. punkts), 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-387/01 *Weigel* (*Recueil*, I-4981. lpp., 55. punkts) un 2010. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-211/08 Komisija/Spānija (Krājums, I-5267. lpp., 61. punkts).

19 — Skat. 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-307/97 *Saint-Gobain ZN* (*Recueil*, I-6161. lpp., 57. punkts) un 2012. gada 27. novembra spriedumu lietā C-370/12 *Pringle* (69. punkts).

20 — 2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-205/07 *Gysbrechts* un *Santurel Inter* (Krājums, I-9947. lpp., 43. punkts).

Par patēriņa cenām

69. Pirmo konfliktu ar samazināšanas mērķi varētu radīt nodevas ietekme uz *patēriņa cenām*. Attiecīgie enerģijas ražotāji uzsver, ka Savienības likumdevējs, pieņemot Direktīvu 2003/87, uzskatīja, ka piešķirto bezmaksas kvotu vērtība tikšot iekļauta cenās²¹.

70. Šis arguments ir balstīts uz būtībā pareizu apsvērumu. Ja kvotu alternatīvās izmaksas tiek iekļautas patēriņa cenās, šis cenu signāls patērētājiem dod papildu pamudinājumu patērēt mazāk elektroenerģijas un tādējādi veicināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanos.

71. Lai gan Direktīvā 2003/87 šis pamudinājums gala patērētājiem nav skaidri minēts, tas atbilst ar direktīvu radītā tirgus mehānisma loģikai. Šim mehānismam ir jānodrošina tieši cena par vides piesārņojumu, lai šīs izmaksas būtu ietvertas visu attiecīgo uzņēmumu lēmumos.

72. “Nepamatotās virspeļņas” atskaitīšana, kas izriet no šo izmaksu iekļaušanas, tomēr nebūt nav pretrunā šim tirgus mehānisma mērķim. Proti, cenu signālu gala patērētājiem neiespaido tas, ka elektroenerģiju ražojošajiem uzņēmumiem ir jāatmaksā varbūtējie vairumtirdzniecības tirgū gūtie papilddienākumi.

73. Aplūkotā nodeva tomēr varētu būt pretrunā šim mehānismam, ciktāl tās mērķis ir gala patērētāju atslogošana no elektroenerģiju ražojošo uzņēmumu gūtās “nepamatotās virspeļņas”.

74. *Tribunal Supremo* norāda, ka tā ir saistīta ar prasību, kas, iespējams, nākotnē būs jāizpilda privātiem gala patērētājiem. Šī prasība atbilst tā dēvētajam tarifu deficītam. Deficīts rodas, jo Spānijas valsts nosaka patēriņa cenas. Vairākus gadus šādi noteiktās cenas bija pārāk zemas, lai nosegtu vietējo elektroapgādes uzņēmumu, kuri elektroenerģiju pērk vairumtirdzniecības tirgū, izmaksas. Tādējādi šiem uzņēmumiem radās deficīts. Apstrīdētā atskaitīšana saskaņā ar Rikojuma ITC/3315/2007 papildnoteikumu notiek no šis deficīta summas, tādējādi veicinot tā samazināšanos. Ja pieņem, ka Spānijas valsts vietējo apgādes uzņēmumu tarifu deficītu kādreiz uzliks patērētājiem kā augstākas elektroenerģijas cenas, tad atskaitījums tādējādi netieši atslogotu patērētājus.

75. Šis atslogošanas efekts tomēr ir pārāk nenoteikts, lai iespaidotu cenu signālu. Tieši pretēji, šo signālu novērš valsts noteiktās patēriņa cenas, jo tās ir tik zemas, ka iekļautās alternatīvās izmaksas nesasniedz patērētājus.

76. Tāpēc varbūtējā patērētāju atslogošana ar atskaitīšanu nav pretrunā Direktīvai 2003/87.

Par elektrostaciju ar lielāku energoatdevi nelabvēlīgo stāvokli

77. *Iberdrola* un *Tarragona Power* ar *Gas Natural*, *Bizkaia Energía* un *Bahía de Bizkaia Electricidad* akceptu apgalvo, ka nodeva elektrostacijām ar lielāku energoatdevi radot nelabvēlīgu stāvokli. Faktiski gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijām ar īpaši lielu energoatdevi tiek atskaitīta daudz lielāka piešķirto bezmaksas kvotu tirgus vērtības daļa nekā elektrostacijām ar mazāku energoatdevi. *Iberdrola* un *Tarragona Power* atspoguļotajos piemēros²² gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijai tika piešķirtas kvotas EUR 11,9 miljonu vērtībā un tika iekasēta nodeva EUR 7,4 miljonu apmērā, t.i., aptuveni 62 %. Toties ogļu elektrostacija, kas saņēma kvotas aptuveni EUR 12,7 miljonu vērtībā, bija pakļauta nodevām tikai EUR 3 miljonu vērtībā, t.i., 23,6 %. Šis atšķirīgi intensīvās [nodevas] sloga pamatā ir neattaisnots nelabvēlīgs stāvoklis.

21 — Skat. 2000. gada 8. marta Zaļo grāmatu par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecību Eiropas Savienībā (COM(2000) 87, galīgā redakcija, 7.3. punkts (23. lpp.)).

22 — Skat. 2013. gada 18. janvāra procesuālā dokumenta 17. punktu.

78. Šis arguments ir balstīts uz Direktīvas 2003/87 preambulas 20. apsvērumā izklāstīto ideju, ka arī ar ražošanu, kurai ir lielāka energoatdeve, ir jāsasniedz siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanās. Šim mērķim būtu pretrunā pasākumi, kas apdraudētu pamudinājumu izmantot energoefektīvākas tehnoloģijas.

79. Tomēr [nodevas] slogs elektrostaciju veidiem ir nelīdzsvarots tikai samērā ar bezmaksas kvotu sadali. Faktiski visiem elektrostaciju veidiem [nodevas] slogs ir vienāds, proti, tiem radušās “nepamatotās virspeļņas” apmērā. Vienīgi jāuzsver, ka tas katrā ziņā neatbilst piešķirto bezmaksas kvotu apmēram.

80. Šis efekts izriet no iepriekš izklāstītās elektroenerģijas cenas veidošanās vairumtirdzniecības tirgū Spānijā²³. Tā kā cenu nosaka gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju piedāvājumi, visas rentablāk ražojošas elektrostacijas par savu elektroenerģiju vienalga saņem tiro peļņu, kas ir starpības apmērs starp pārējiem to izdevumiem un gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju cenu. “Nepamatotā virspeļņa” atbilst tikai šīs tīrās peļņas daļai, par kādu tā pieaug, pamatojoties uz iekļautajām gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostaciju kvotu alternatīvajām izmaksām. To parāda arī apstākļi, ka šī “nepamatotā virspeļņa” tādā pašā apmērā tiek atskaitīta arī tām elektrostacijām, kurām kvotas vispār nav nepieciešamas vai kuras tās vispār nav saņēmušas²⁴.

81. Ar “nepamatotu virspeļņu” vairs neattaisnotu vēl plašāku atskaitīšanu citām elektrostacijām. Tā skartu ieņēmumus, kuri būtu radušies arī bez bezmaksas kvotu alternatīvo izmaksu iekļaušanas.

82. Tāpēc gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas ar īpaši lielu energoatdevi neatrodas nelabvēlīgākā stāvoklī nekā citas elektrostacijas. Tieši pretēji, to samērīgi lielākais [nodevas] slogs izriet no tā, ka tās nosaka elektroenerģijas cenu un to iekļautās kvotu alternatīvās izmaksas ir atskaitāmā “nepamatotā virspeļņa”. Visbeidzot tās ir šo elektrostaciju lielāko ražošanas izmaksu nepieciešamās sekas.

Par energoatdeves uzlabošanas nelabvēlīgo stāvokli

83. Spānijas nodeva tomēr ir veidota tā, ka tā apdraud pamudinājumu samazināt emisijas. Proti, pēc Tiesas pieprasījuma Spānija apliecināja, ka nodeva atbilstoši izmantotajai formulai ir augstāka, ja tiek uzlabota elektrostacijas energoatdeve.

84. Šī efekta cēlonis ir nodevas aprēķināšanas formulas struktūra. Proti, tā ietver gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas emisijas koeficienta dalīšanu ar tās elektrostacijas faktoru, kuras nodeva ir jāaprēķina. Iekārtas emisijas koeficients ir oglekļa dioksīda daudzums tonnās, kas rodas, saražojot vienu elektroenerģijas megavatstundu.

85. Elektrostacijas energoatdeves uzlabošanas rezultātā elektroenerģijas ražošanā rodas mazāk oglekļa dioksīda; tātad ir mazāks tās emisijas koeficients. Tādējādi, minēto gāzes un tvaika kombinēta cikla elektrostacijas emisijas koeficientu dalot ar mazāku emisijas koeficientu, iznākums ir lielāks. Tā kā visi pārējie formulas faktori paliek nemainīgi, nodevai šādā gadījumā ir jāpaaugstinās.

86. Spānija izskaidro, ka energoatdeves kāpinājumam jau tāpēc vien ir ekonomiska priekšrocība, jo ir nepieciešams mazāk kvotu. Taču šo ekonomisko priekšrocību katrā ziņā ievērojami mazina paaugstinātā nodeva.

23 — Skat. šo secinājumu 17. un nākamās punktus.

24 — Skat. šo secinājumu 12. un 27. punktu.

87. To ilustrē Spānijas pēc Tiesas pieprasījuma atspoguļotais Rikojuma ITC/3315/2007 4. panta b punkta piemērošanas piemērs. Aplūkotā hipotētiskā elektrostacija, saražojot vienu elektroenerģijas megavatstundu, sākotnēji radītu vienu oglekļa dioksīda tonnu. 2259 gigavatstundu bruto produkcijas gadījumā rastos 2 258 762 tonnas oglekļa dioksīda. Nepieciešamo kvotu vērtība būtu EUR 35 380 339, ja cena par oglekļa dioksīda tonnu ir EUR 15,6636. Nodevas apmērs būtu EUR 9 699 252.

88. Ja šīs elektrostācijas energoatdeve tiktu uzlabota tiktāl, ka, saražojot vienu elektroenerģijas megavatstundu, rastos tikai 0,8 tonnas oglekļa dioksīda un nepieciešamo kvotu vērtība būtu tikai EUR 28 304 271. Taču nodevas apmērs būtu EUR 12 124 065.

89. Ietaupīto kvotu dēļ iegūto izmaksu atvieglojumu EUR 7 076 068 apmērā tādējādi samazina nodevas paaugstināšana līdz EUR 4 651 255.

90. Attiecībā uz iekārtu veidiem, kuriem ir lielāka energoatdeve nekā aplūkotajā piemērā, var iedomāties pat lielākus ekonomiskās priekšrocības samazinājumus. Turklāt nodeva samazinātos, ja pasliktinātos energoatdeve.

91. Tāpēc ir neapstrīdams, ka nodevas diferenciacija, kaitējot emisiju samazināšanai, apdraud pamudinājumu kāpināt energoatdevi un novērst atdeves zudumus. Šajā ziņā Spānijas nodeva grauj Direktīvas 2003/87 sistēmu un nav ar to saderīga.

92. Taču ar to nodeva kopumā netiek apšaubīta. Tieši pretēji, pietiek ar to, ka tiesisko regulējumu piemēro tādējādi, ka elektrostācijas energoatdeves uzlabošana nenozīmē augstāku nodevu.

Pagaidu secinājumi

93. Emisiju samazināšanas mērķis nepieļauj pamatlietā aplūkoto nodevu tikai, ciktāl elektrostācijas energoatdeves uzlabošana nozīmē augstāku nodevu.

3. Par Savienības tiesībās paredzētajām pamattiesībām

94. Lai sniegtu pilnīgu izklāstu, es vēlos īsumā pievērsties Eiropas Savienības Pamattiesību hartai. Atbilstoši tās 51. panta 1. punktam Harta ir piemērojama dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus²⁵.

95. Spānija nodeva nav tieši domāta Direktīvas 2003/87 transponēšanai, un Spānija to nav ieviesusi, īstenojot tai direktīvā piešķirtās pilnvaras²⁶. Tomēr nodeva ir reakcija uz problēmu, kas balstās uz direktīvā noteikto bezmaksas piešķiršanas principu. Turklāt, pamatojoties uz direktīvu, piešķirtās bezmaksas kvotas ir atskaitījuma aprēķināšanas faktors. Līdz ar to nodevu nevar izslēgt no Savienības tiesību īstenošanas jomas. Tāpēc turpinājumā es pārbaudīšu nodevas saderību ar vienlīdzīgas attieksmes principu, kā arī ar tiesiskās palāvības aizsardzības un tiesiskās noteiktības principiem.

25 — Šajā ziņā attiecībā uz citām šā noteikuma valodu versijām skat. Kokott, J. un Sobotta, Ch., "Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach dem Inkrafttreten des Vertrags von Lissabon", *Europäische Grundrechte Zeitschrift* (2010), 265.–271. lpp.

26 — Skat. 2005. gada 26. aprīļa spriedumu lietā C-376/02 "Goed Wonen" (Krājums, I-3445. lpp., 32. punkts).

Par vienlīdzīgas attieksmes principu

96. Vienlīdzīgas attieksmes vai attiecīgi nediskriminācijas princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma²⁷. Atšķirīga attieksme ir pamatota, ja tā ir balstīta uz objektīvu un saprātīgu kritēriju, proti, ja tā ir nepieciešama legītimi pieņemamam mērķim, ko izvirza aplūkojamie tiesību akti, un ja šī atšķirība ir samērīga ar mērķi, ko ar šo attiecīgo attieksmi ir vēlme sasniegt²⁸. Līdz ar to attiecīgajam tiesiskajam regulējumam jābūt samērīgam ar attiecīgās situācijas atšķirīgajiem un līdzīgajiem aspektiem²⁹. Īpaša šī principa izpausme ir atrodama Direktīvas 2003/87 III pielikuma 5. punktā paredzētajā sadales kritērijā, kas aizliedz dalībvalstīm kvotu sadalē nepiemēroti atbalstīt noteiktus uzņēmumus vai darbības.

97. Tā kā Spānijas nodeva attiecas tikai uz elektroenerģijas ražošanu, tā ir saderīga ar vienlīdzīgas attieksmes principu, ja šī nozare lielā mērā ir atšķirīga no citam ekonomikas nozarēm. Par šādām atšķirībām liecina iepriekš minētie apsvērumi, kā arī apstākļi, ka Savienības likumdevējs, pārskatot Direktīvu 2003/87, ir konstatējis, ka elektroenerģijas nozare varot pārdalīt direktīvas sistēmas dēļ radušos izmaksu pieaugumu un tāpēc šajā nozarē kvotas esot pilnībā jāpiešķir tikai ar vairāksolišanu³⁰. Līdz ar to Savienības likumdevējs vienlaicīgi ir netieši pateicis, ka šajā nozarē rodas “nepamatota virspeļņa”. Attiecībā uz citām nozarēm līdzīgu konstatējumu tam nav. Tieši pretēji, tās turpina saņemt nepieciešamo kvotu daļu bez maksas.

Par tiesiskās palāvēības aizsardzības un tiesiskās noteiktības principiem

98. Lai gan būtībā tiesiskās noteiktības princips iestājas pret to, ka tiesību akta piemērojamība laikā tiek noteikta ar brīdi pirms tā publicēšanas, izņēmuma kārtā ir pieļaujams pretējais, ja to prasa tādējādi sasniedzamais mērķis un ja pienācīgi tiek ievērota iesaistīto personu tiesiskā palāvēība³¹.

99. Šīs nodevas apmērs tika noteikts tikai 2007. gada 15. novembra Rīkojumā ITC/3315/2007, tomēr tā attiecas uz 2006. gadu. Tāpēc konflikts ar tiesiskās noteiktības principu uzreiz nav noraidāms. Ja tomēr Spānijas pieņēmumi par “nepamatotas virspeļņas” rašanos, pamatojoties uz piešķirtajām bezmaksas kvotām, šajā gadījumā ir pareizi, tad uzskatu, ka tās atskaitīšana ar atpakaļejošu spēku ir attaisnota. Ja atskaitījuma apmērs ir noteikts sākumā, pastāv risks, ka tas tiks vienkārši iekļauts cenā kā cits vērtības rādītājs. No citas puses, tā kā atskaitīšanas princips bija noteikts jau kopš Karaļa Dekrētlikuma 3/2006 pieņemšanas 2006. gada martā, uzņēmumi nevarēja paļauties arī uz to, ka tie varētu paturēt varbūtējo “nepamatoto virspeļņu”.

V – Secinājumi

100. Tāpēc es iesaku uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai, 10. pants principā neaizliedz piemērot tādus valsts likumdošanas pasākumus, kādi ir aplūkoti šajā lietā, kuru sekas, izmantojot nodevu, ir atlīdzības par elektroenerģijas ražošanu

27 — 2006. gada 10. janvāra spriedums lietā C-344/04 *IATA un ELFAA* (Krājums, I-403. lpp., 95. punkts), 2009. gada 7. jūlija spriedums lietā C-558/07 *S. P. C. M. u.c.* (Krājums, I-5783. lpp., 74. punkts), kā arī 2010. gada 14. septembra spriedums lietā C-550/07 *P Akzo Nobel Chemicals un Akros Chemicals/Komisija u.c.* (Krājums, I-8301. lpp., 55. punkts).

28 — 2008. gada 16. decembra spriedums lietā *Arcelor Atlantique et Lorraine u.c.* (minēts 7. zemsvītras piezīmē, 47. punkts).

29 — Skat. ģenerāladvokāta Pojareša Maduru [*Poiars Maduro*] 2008. gada 3. aprīļa secinājumus lietā C-524/06 *Huber* (2008. gada 16. decembra spriedums, Krājums, I-9705. lpp., 7. punkts), kā arī manus 2005. gada 8. septembra secinājumus lietā C-540/03 *Parlaments/Padome* (2006. gada 27. jūnija spriedums, Krājums, I-5769. lpp., 107. punkts un tajā minētā judikatūra) un manus 2009. gada 10. marta secinājumus lietā C-558/07 *S. P. C. M. u.c.* (2009. gada 7. jūlija spriedums, Krājums, I-5783. lpp., 134. punkts).

30 — Skat. norādes 14. zemsvītras piezīmē.

31 — Spriedums lietā “Goed Wonen” (minēts 26. zemsvītras piezīmē, 33. un 34. punkts un tajos minētā judikatūra).

samazināšana par summu, par kādu šī atlīdzība ir paaugstināta, pamatojoties uz saņemtajām bezmaksas emisijas kvotām. Tādu tiesisko regulējumu tomēr nedrīkst piemērot tādējādi, ka elektrostacijas energoatdeves uzlabošana nozīmē augstāku nodevu.